

Eks. 3 Gratis kantinemad

Kr. pr. person om måneden	Momsfradrag	Salgspris	Moms til staten
Indkøb af mad m.v. 1.250 1 Løn m.v. 500 »Tilskud« 1.750	0	0	0

1 Hvis momsfradrag på 250 kr. er taget ved indkøb, skal der betales udtagingsmoms.

Udgift virksomhed: 1.750 kr.

Udgift medarbejder: 0 kr.

Samlet udgift for virksomhed og medarbejder: 1.750 kr.

Momsindtægt stat: 250 kr. (jf. note 1 i skemaet)

Eksemplerne viser, at momsbetalingen til staten minimeres i eksempel 2 ved at sætte salgsprisen på madden til de ansatte lavere end fremstillingsprisen, og samtidig ses det, at parterne samlet set har interesse heri.

For at undgå en sådan momstækning er der i gældende momslovs § 29, stk. 1, en regel om, at SKAT kan påbyde, at afgiftsgrundlaget – det vil sige det beløb momsens beregnes af – sættes til markedsværdien i stedet for den lavere pris, som de nært forbundne parter har fastsat. Reglen blev indtil år 2000 hovedsageligt anvendt til at forhøje afgiftsgrundlaget for virksomhedskantineres salg af mad m.v. til virksomhedens ansatte.

Fra dansk side måtte det imidlertid i 2000 erkendes, at den praksis, som var dannet på baggrund af reglen i § 29, stk. 1, ikke var i overensstemmelse med EU-reglerne i 6. momsdirektiv (77/388/EØF af 17. maj 1977). Efter direktivet skulle salgsmomsen beregnes af det faktiske vederlag, og afgiftsgrundlaget kunne derfor som udgangspunkt ikke forhøjes, blot fordi prisen var sat lavt. Det medførte en ændret retsstilling for bl.a. virksomhedskantiner, og virksomhederne har siden kunnet prisfastsætte mad m.v. lavt, og alene betale moms af salgsprisen ved salg til virksomhedens medarbejdere.

Ved Rådets direktiv nr. 2006/69/EF af 12. august 2006, som senere er blevet indarbejdet i momssystemdirektivet (2006/112/EF af 28. november 2006), er det imidlertid blevet fastsat, at medlemslandene kan fastsætte nationale regler om, at momsgrundlaget er normalværdien i visse tilfælde af salg til nært forbundne parter. For eksempel i tilfælde, hvor prisen er lavere end normalværdien, og køber ikke har fuld fradragret. Formålet med bestemmelsen er at give medlemslandene mulighed for at forebygge momssvig og -unddragelse.

I EU-reglerne præciseres, at normalværdien er salgsprisen ved levering af den pågældende vare eller ydelse i fri konkurrence, hvilket vil sige, at sælger virksomheden ikke selv varen eller ydelsen til andre end f.eks. interesseforbundne parter, skal det vurderes, om der findes en pris på det fri marked for en tilsvarende vare eller ydelse. I momsloven er den kalkulerede salgspris – det vil sige prisen i tilfælde, hvor virksomheden ikke sælger varen til normal pris – hidtil defineret som alle virksomhedens omkostninger til at købe eller fremstille varen tillagt normal avance. En sådan kalkuleret salgspris vil normalt svare til prisen i fri konkurrence. I modsætning til en sådan kalkuleret salgspris indebærer den nye EU-definition af normalværdien, at der kan være tilfælde, hvor der ikke findes en almindelig salgspris på det fri marked.

Tages virksomhedskantinerne som eksempel – og virksomheden ikke sælger mad m.v. til andre end virksomhedens ansatte m.v. til lav pris – skal virksomheden efter momssystemdirektivet fastlægge, om der på et frit marked sælges samme ydelse af andre leverandører, f.eks. smørrebrødsudsalg, frokostrestauranter, cafeterier og lignende virksomheder. Umiddelbart er de nævnte leverandører dog ikke sammenlignelige med virksomhedskantinerne, som ud over at have salg af mad og drikkevarer for eksempel også fungerer som frokoststuer, hvor personalet kan indtage egen medbragt mad og blot købe drikkevarer. Det vil derfor næppe være muligt at fastlægge en »normalværdi« på et frit marked for kantinerens varer og ydelser.

Et andet eksempel kan være udlejning til personalet af en båd eller bil. Her vil sandsynligvis være andre leverandører, der udlejer disse varer på et frit marked på samme tidspunkt til ikke nært forbundne kunder. Det må forudses, at der i visse situationer kan opstå tvivl om fastlæggelse af en konkret normalværdi, men virksomhederne kan anmode om bindende svar efter gældende regler.